

OPIS PROJEKTOVÉHO ZÁMERU Červená Skala

Názov žiadateľa

Domov sociálnych služieb Pohorelská Maša

Sídlo žiadateľa

Ul. 1 mája č. 57/72, 976 69 Pohorelská Maša

Právna forma žiadateľa (výber z možností)

Vyšší územný celok

Štatutárny orgán a kontaktné údaje žiadateľa

Štatutárny zástupca – Mgr. Janka Lilková

E-mail – riaditelka@dsspohorelskamasa.sk

Tel. kontakt - 0948988564

Kontaktná osoba – Mgr. Denisa Nincová

E-mail - denisa.nincova@bbsk.sk

Tel. kontakt – 0910847863

Registrácia žiadateľa v registri poskytovateľov sociálnych služieb

Dátum registrácie – 2.11.2009

Názov partnera

Banskobystrický samosprávny kraj

Sídlo partnera

Námestie SNP č.23, 974 01 Banská Bystrica

Štatutárny orgán partnera

Mgr. Ondrej Lunter

Názov projektu

Deinštitucionalizácia DSS Pohorelská Maša – vybudovanie ZPB pre prijímateľov/prijímateľky sociálnych služieb.

Indikatívna výška rozpočtu

ZPB Červená Skala

717001	Realizácia nových stavieb	825 000 eur vrátane DPH
713001	Nákup interiérového vybavenia	60 000 eur vrátane DPH
Rozpočet ZPB Červená Skala spolu:		885 000 eur vrátane DPH

Plánované obdobie realizácie projektu od – do

01/2023 – 03/2025

Plánované aktivity

- Zriaďovanie a výstavba nových stavebných objektov zariadení sociálnych služieb vrátane tých, ktoré poskytujú inovatívne formy komunitnej starostlivosti v prirodzenom rodinnom prostredí

Sociálne služby poskytované v novom alebo zrekonštruovanom zariadení

B. Nízkokapacitné pobytové sociálne služby s kapacitou 12 miest s celoročnou alebo týždennou formou v súlade s § 12 ods. 1 písm. c) zákona 448/2008 Z.z.

- Zariadenie podporovaného bývania

Plánovaná hodnota merateľných ukazovateľov

Počet miest v zariadeniach pre nízkokapacitné pobytové sociálne služby – 12 miest

Plánovaná hodnota globálneho ukazovateľa primárnej energie po realizácii projektu (kWh/m²) – tento údaj nemáme k dispozícii

Predpokladaná úspora primárnej energie v % - predkladateľ projektu deklaruje úsporu vo výške najmenej 30 %

Celková podlahová plocha budovy v m² pred realizáciou projektu –

ZPB Šumiac miestna časť Červená Skala – 0 m²

Celková podlahová plocha budovy v m² po realizácii projektu – xx m²

ZPB Šumiac miestna časť Červená Skala – 309,07 m²

Popis východiskovej situácie

DSS Pohorelská Maša je inštitucionálne zariadenie sociálnych služieb umiestnené v bývalom Coburgovom kaštieli v Pohorelskej Maši a v troch ďalších objektoch nachádzajúcich sa v obci Pohorelská Maša, Pohorelá a Červená Skala. Zariadenie poskytuje služby od roku 1941, v tomto čase bolo v zariadení umiestnených 210 detí s rôznym druhom mentálneho a kombinovaného postihnutia. V rámci procesu humanizácie sa v zariadení postupne znižovala kapacita, zároveň k zariadeniu pribúdali nové pobočky. V súčasnosti zariadenie funguje ako organizácia zriadená Banskobystrickým samosprávnym krajom, registrovaná v registri poskytovateľov sociálnych služieb od 2.11.2009. Celková kapacita je 122 miest. Služby sa poskytujú vo viacerých objektoch, pričom najhoršia situácia vo vzťahu k priestorovým štandardom kvality je v hlavnej budove (bývalom kaštieli) a v prevádzke, ktorá sa nachádzala na Červenej Skale (miestna časť obce Šumiac).

DSS Pohorelská Maša sa zapojil do Národného projektu NP DI PTT v rámci ktorého tím expertov vykonal hodnotenie pripravenosti DSS Pohorelská Maša na deinštitucionalizáciu

zariadenia. Z tohto hodnotenia bola vyhotovená správa s názvom „Analýza pripravenosti sociálneho prostredia poskytovateľ a miestnej komunity na zmeny súvisiace s transformáciou a deinštitucionalizáciou“, zo dňa 22. – 23. jún 2020. V tejto správe tím expertov okrem iného konštatuje, že: „**Limity aktuálneho prostredia v Červenej Skale (treba celú kompletne zrekonštruovať alebo postaviť nanovo)** a centrálne v Pohorelskej Maši aj napriek akejkoľvek humanizácii (realizovanie nevyhnutných zmien v súčasných objektoch sú ekonomicky neefektívne a ľudsko-právne neprijateľné) vedú k tomu, že je potrebné súčasné prostredie postupne opustiť a začať budovať nové komunitné služby.“

DSS Pohorelská Maša v rámci NP DI PTT v januári 2022 vypracoval „Transformačný plán Domova sociálnych služieb“ (link: <https://dsspohorelskamasa.sk/transformacny-plan>). V oblasti zabezpečenia vhodných priestorových podmienok je v Transformačnom pláne definovaných niekoľko aktivít na postupné opustenie hlavnej budovy (bývalého kaštieľa), asanáciu nevyhovujúceho zariadenia na Červenej Skale a následnej výstavby nových malokapacitných zariadení sociálnych služieb v Pohorelskej Maši, Červenej Skale a okolitých obciach.

Následne v súlade s odporúčaniami tímu expertov NP DI PTT bol vypracovaný projekt na asanáciu nevyhovujúceho zariadenia sociálnych služieb na Červenej Skale a v spolupráci s konzultantkou za oblasť fyzického prostredia v NP DI PTT Ing. Arch. Martinou Bezákovou bola spracovaná projektová dokumentácia na výstavbu nového zariadenia podporovaného bývania na pozemku, ktorý sa získa asanáciou pôvodného objektu na Červenej Skale.

Východisková situácia v dotknutom území, v ktorom sa má projekt realizovať

Prvá etapa transformácie DSS v Pohorelskej Maši predpokladá zotrvanie v obciach, v ktorých je poskytované služby obyvateľom so zdravotným znevýhodnením dlhodobo etablované. DSS Pohorelská Maša patrí medzi najväčších zamestnávateľov na území dotknutých obcí. Intaktní občania poznajú prijímateľov sociálnych služieb, medzi týmito sociálnymi skupinami existuje dlhoročné spolužitie, ktoré znižuje riziko odporu obyvateľov dotknutých obcí voči výstavbe nových služieb. Predmetom predkladaného projektového zámeru je vystavenie nového zariadenia podporovaného bývania na pozemku, ktorý sa získa asanáciou pôvodného objektu na Červenej Skale.

Červená Skala je miestnou časťou obce Šumiac. V obci Šumiac sa nachádza Obecný úrad, Farský úrad, predajňa potravín, autobusová a železničná doprava, grécko-katolícky kostol. Zdravotnú starostlivosť zabezpečuje všeobecný lekár pre dospelých. Obec zabezpečuje prepravu zraniteľných skupín obyvateľstva prostredníctvom sociálneho taxíku. V obci sa poskytuje domáca opatrovateľská služba a je tu zriadené Komunitné centrum. V obci sú k dispozícii aj ďalšie verejné služby ako je napr. kaderníctvo, pedikúra, reštauračné služby a pod. V oblasti zamestnania sú možnosti na voľnom trhu práce, najmä v oblasti cestovného ruchu a reštauračných služieb.

Miesta časť Červená Skala má 58 rodinných domov, v ktorých žije 90 obyvateľov. V miestnej časti sa nachádza kostol, železničná stanica, je tu zabezpečená autobusová doprava do okolitých obcí a okresného mesta Brezno. Uvedomujeme si, že táto lokalita má svoje nedostatky v oblasti vybavenosti územia službami pre občanov a bude potrebné zabezpečiť dostupnosť väčšiny bežných služieb (obchody, služby, Obecný úrad ...) v okolitých obciach.

Z tohto dôvodu budú v tejto lokalite umiestnení prijímatelia/prijímateľky s nízkou mierou podpory, ktorých preferenciou je bývanie na vidieku, a ktorí/-é dokážu cestovať (s podporou) za službami a prácou do blízkeho okolia. Prijímatelia/-lky budú využívať služby nielen v obci Šumiac, ale aj v blízkom okolí (okolité obce Šumiac vzdialený 3 km, Val'kovňa vzdialená 5 km, Pohorelská Maša vzdialená 9 km).

Obec Šumiac, do ktorej spádovo patrí aj miestna časť Červená Skala, má spracovaný Komunitný plán rozvoja sociálnych služieb.

Identifikácia potrieb (problémov) cieľových skupín

Cieľovou skupinou sú najmä súčasní prijímatelia sociálnych služieb v DSS Pohorelská Maša, aktivity projektu však zároveň vytvárajú predpoklad kvalitných, dlhodobu udržateľných, komunitných sociálnych služieb, ktoré budú v budúcnosti k dispozícii ľuďom so zdravotným postihnutím aj z komunity blízkeho okolia.

Potreby cieľovej skupiny súvisia najmä so:

- Zabezpečením ich základných ľudských práv, ktoré momentálne v inštitúcii nie je možné v plnej miere zabezpečiť, napr. potreba súkromia, intimity, individuálneho prístupu,
- Zníženým samostatným sociálnym fungovaním v dôsledku zdravotného postihnutia,
- Zhoršeným zdravotným stavom v dôsledku zdravotného postihnutia,
- Dlhoročnou inštitucionalizáciou – málo skúsenoss nezávislým životom,
- S chudobnou sociálnou sieťou – málo kontaktov s rodinnými príslušníkmi, priateľmi a inými blízkymi osobami,
- Nedostatočnými pracovnými skúsenosťami

Realizáciou projektu sa vytvorí podporné prostredie, v ktorom bude možné vo vyššej miere realizovať individuálne plánovanie, rozvoj sociálnych a pracovných zručností prijímateľov sociálnych služieb. Začlenením nových bývaní do komunity sa bude prirodzeným spôsobom rozvíjať sociálna sieť prijímateľiek. V nových službách budú vytvorené podmienky na zvyšovanie kompetencií prijímateľov, čo v nepodstatnom rade prispeje k ich následnému začleneniu do pracovného procesu.

Prepojenie na existujúcu infraštruktúru a vybavenie zariadení sociálnych služieb na danom území

V danom území mikroregiónu Horehron je väčšina obcí poskytovateľom opatrovateľskej služby. Na území mikroregiónu je niekoľko poskytovateľov služieb:

- Stredisko sociálnych služieb Tereza, Val'kovňa – ZPS, kapacita 24 miest
- Nezisková organizácia Nový domov, Val'kovňa – ZPS, kapacita 10 miest
- Radosť, n.o., Telgárt – ZPS, kapacita 13
- Denný stacionár, Heľpa, kapacita 25 miest
- Komunitné centrum, Pohorelá
- Komunitné centrum, Šumiac
- MISERICORDIA, n.o., Čierny Balog – poskytovateľ služieb včasnej intervencie na území okresu Brezno

Jediným poskytovateľom pobytových sociálnych služieb pre občanov so ZP na území mikroregiónu Horehron je DSS Pohorelská Maša. Transformáciou zariadenia na komunitné

pobytové služby sa zabezpečí ich lepšie rozloženie na území mikroregiónu, čím sa vytvorí priestor na prepájanie jednotlivých poskytovateľov služieb, ktorí v regióne pôsobia.

Popis súčasného stavu plánovaného miesta realizácie

Obec Šumiac, miestna časť Červená Skala

Adresa: ul. Hlavná č. 654/38, 976 71 Červená Skala

Parcela číslo: KN-C č. 5610

Novostavba zariadenia podporovaného bývania sa má vybudovať na pozemku bývalého nevyhovujúceho ZSS, ktoré sa v tomto čase asanuje. Zariadenie má schválené búracie povolenie na asanáciu pôvodného objektu. Po asanácii, ktorá sa momentálne realizuje z vlastných zdrojov BBSK prostredníctvom sociálneho podniku BBSK, bude k dispozícii pozemok, ktorý je v susedstve železničnej stanice, ide o pozemok na začiatku miestnej časti rurálnej časti obce. V súlade s TP v tomto objekte vznikne ZPB pre prijímateľov, ktorých preferenciou je bývanie na vidieku, a ktorí budú za službami aktivizácie a zamestnávania cestovať do neďalekých obcí.

Pozemok je vo vlastníctve Banskobystrického samosprávneho kraja, zapísaný na liste vlastníctva č. 269.

Úroveň pripravenosti projektovej dokumentácie – PD je spracovaná v stupni dokumentácie pre realizáciu stavby. Je vydané právoplatné územné rozhodnutie. Na príslušný stavebný úrad bola podaná žiadosť na vydanie stavebného povolenia.

Plánovaný spôsob realizácie projektu

- Vlastná projektová dokumentácia

Predkladaný projektový zámer je v súlade s Transformačným plánom DSS Pohorelská Maša (TP), ktorého prvý koncept bol vytvorený v januári 2022 v rámci NP DI PTT. **Cieľom je úplná deinštitucionalizácia zariadenia**, ktorá sa dosiahne postupným opúšťaním pôvodnej inštitúcie bývalého Coburgovho kaštieľa v Pohorelskej Maši, výstavbou nových malokapacitných ZSS a rekonštrukciou existujúceho objektu – pobočky zariadenia v Pohorelskej Maši (budova bývalej materskej škôlky).

Jednou z aktivít TP je aj výstavba malokapacitného ZPB s kapacitou 12 miest v obci Šumiac, miestnej časti Červená Skala (je predmetom predkladaného projektového zámeru).

Objekt, ktorý plánuje predkladateľ projektu **vystavať v obci Šumiac, v miestnej časti Červená Skala** je na pozemku bývalého nevyhovujúceho ZSS, ktorý sa v súčasnosti asanuje. Zariadenie má právoplatné búracie povolenie na asanáciu pôvodného objektu. Po asanácii, ktorú realizuje sociálny podnik BBSK v prvom polroku 2023, bude k dispozícii pozemok, ktorý je v susedstve železničnej stanice na začiatku miestnej časti rurálnej časti obce. V súlade s TP v tomto objekte vznikne ZPB pre prijímateľov, ktorých preferenciou je bývanie na vidieku, a ktoré budú za službami aktivizácie a zamestnávania cestovať do neďalekých obcí. Pozemok na Červenej Skale je od obce Pohorelská Maša, v ktorej sídli hlavná budova inštitúcie (DSS v bývalom Coburgovom kaštieli) a ďalšia prevádzka (budova bývalej materskej škôlky) vzdialený 9 km. Od ďalšej služby ZPB, ktorú zariadenie poskytuje v obci Pohorelá, je to 12 km. V zariadení sa budú poskytovať len pobytové služby zariadenia podporovaného bývania.

V zariadení podporovaného bývania budú poskytované služby pre prijímateľov s nižšou mierou podpory v súlade s § 34 zákona o sociálnych službách. Služby budú poskytované v 2 domácnostiach (každá domácnosť bude mať kapacitu 6 miest). Prijímateľom bude poskytnutý dohľad, ubytovanie, sociálne poradenstvo, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov. V ZPB budú utvorené podmienky na prípravu stravy, upratovanie, pranie, žehlenie a údržbu bielizne a šatstva. V zariadení budú v súlade s individuálnym plánovaním vykonávané aktivity sociálnej rehabilitácie. Stravovanie a starostlivosť o domácnosť si budú prijímatelia zabezpečovať samostatne za asistencie zamestnancov. Voľnočasové aktivity, aktivizácia a zamestnávanie prijímateľov bude realizované najmä v komunite okolitých ľahko dostupných obcí, alebo v prípade potreby v centre denných aktivít v materskej organizácii v Pohorelskej Maši.

Aktivity projektu súvisiace s prípravou prijímateľov a zamestnancov na prechod z inštitúcie do komunitných sociálnych služieb. Tieto aktivity budú realizované formou individuálneho plánovania, nácviku nových sociálnych a pracovných zručností, vzdelávaním a supervíziou. Aktivity súvisiace s prípravou prijímateľov a zamestnancov, ale aj prípravou komunity má zariadenie podrobne spracované v Transformačnom pláne.

Aktivity súvisiace s realizáciou investičných akcií (pôjde najmä o tieto aktivity):

- **Verejné obstarávanie** na zhotoviteľa stavby, dodávateľov materiálno-technického vybavenia – proces VO bude zabezpečený v súlade so zákonom č. 343/2015 o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- **Realizácia stavieb** – výstavba nového objektu. Práce sa budú realizovať na základe schválenej projektovej dokumentácie a právoplatného stavebného povolenia. Konkrétne materiály, technológie a technické riešenia budú špecifikované v projektovej dokumentácii
- **Zabezpečenie materiálno-technického vybavenia** – pôjde o vybavenie investičného charakteru, a to najmä o polohovateľné lôžka, univerzálne interiérové vybavenie spĺňajúce špecifické potreby osôb so ZP – výškovo nastaviteľné kuchynské linky a nábytok a pod.)

Víziou DSS Pohorelská Maša je poskytnúť prijímateľom možnosť žiť bežný, slobodný život, ktorý sa bude čo najviac približovať životu bežného občana. Pretransformovať zariadenie z veľkokapacitného do menších objektov rodinného typu v komunite, ktoré budú spĺňať štandardy kvality sociálnych služieb a ktorých ťažisko bude spočívať v rozvinutých komunitných sociálnych službách (*Transformačný plán DSS Pohorelská Maša, str. 24*)

Hlavným cieľom projektu je vytvoriť pre prijímateľov sociálnych služieb podmienky na dôstojný život so zabezpečením potrebnej miery podpory, s rešpektovaním ich práv a predstáv o živote.

Ďalšie ciele projektu:

- Zabezpečiť integráciu prijímateľov sociálnych služieb do prirodzeného prostredia komunity a bežného spoločenského života,
- Vytvoriť podmienky na aktivizáciu a pracovnú integráciu prijímateľov sociálnych služieb
- Poskytovanie sociálnych služieb v súlade s ľudsko-právnymi princípmi obsiahnutými v národnej a medzinárodnej legislatíve a strategických dokumentoch,

- Zabezpečenie dôstojného prostredia v zariadeniach sociálnych služieb s dôrazom na naplnenie čl. 9 Dohovoru o právach osôb so zdravotných postihnutím,
- Zabezpečenie individuálneho prístupu k prijímateľom sociálnych služieb, s reflektovaním ich špecifických potrieb.

Súlad projektu s horizontálnymi princípmi:

Súlad s horizontálnym princípom odstraňovanie nerovnosti a presadzovanie rovnosti žien a mužov bude deklarovaný v prístupe k zamestnaniu v zariadení. Novovytvorené pracovné pozície budú obsadené zamestnancami s ohľadom na presadzovanie princípu rovnosti žien a mužov.

Súlad s horizontálnym princípom boja proti diskriminácii na základe pohlavia, rasy, alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie bude deklarovaný prístupom k novým službám bez ohľadu na pohlavie, rasu, etnický pôvod, náboženstvo alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu.

Súlad s horizontálnym princípom prístupnosti objektov podľa čl. 9 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím bude zabezpečený univerzálnym navrhnutím stavby, ktorá bude prístupná pre všetky osoby vrátane osôb s rôznymi druhmi pohybového a zmyslového postihnutia.

Aktivity zariadenia vrátane predloženého projektového zámeru sú v súlade s:

- **Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2023** – konkrétne s cieľom NP1: Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb,
- **Národnou stratégiou deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti** – súlad so strednodobým cieľom č. 5 – Rozvoj sociálnych služieb na komunitnej úrovni,

Podmienky pre výstavbu a obnovu budov

Výstavba a obnova bude realizovaná na základe schválenej projektovej dokumentácie a právoplatného stavebného povolenia. Výška výdavkov bola stanovená:

- **ZPB Červená Skala** – predkladateľ projektu má k dispozícii spracovanú PD v stupni dokumentácie pre realizáciu stavby a má vydané právoplatné územné rozhodnutie. Investičná akcia je momentálne vo fáze schvaľovania stavebného povolenia. Ide o novostavbu projektovanú firmou Design Project, s.r.o. Projekt bol konzultovaný s konzultantom CEDA v rámci NP DI PTT. Položkový rozpočet je súčasťou PD,

Relevancia dokumentov podľa § 83 zákona 448/2008 Z.z.

Predkladaný projektový zámer je v súlade s Koncepciou rozvoja sociálnych služieb v Banskobystrickom samosprávnom kraji na roky 2019 – 2025. Potreba deinštitucionalizácie veľkokapacitných zariadení sociálnych služieb je deklarovaná v analytickej časti dokumentu (podkapitola 4.1 Spoločné charakteristiky pre cieľovú skupinu ľudí so zdravotným

postihnutím, str. 55 – 56) a v kapitole 6 Strategický plán rozvoja sociálnych služieb, v špecifickom celi 1.2 **Deinštitucionalizácia sociálnych služieb**, str. 136).

Link na zverejnenú Koncepciu rozvoja sociálnych služieb v BBSK na roky 2019 - 2025:

https://www.bbsk.sk/Portals/0/01%20Urad%20BBSK/Odd_zdravotnictva/Soci%C3%A1lne%20slu%C5%BEby/Lorencov%C3%A1/Koncepcia%20rozvoja%20soci%C3%A1lnych%20slu%C5%BEieb%20v%20BBSK%202019%20-%202025.pdf

Harmonogram realizácie aktivít

Objekt č. 1 : Zariadenie podporovaného bývania Šumiac, miestna časť Červená Skala

Január 2023 – Január 2025 - kontinuálna príprava prijímateľov sociálnych služieb a zamestnancov na zmenu súvisiacu s transformáciou inštitúcie na komunitné služby v súlade s Transformačným plánom DSS Pohorelská Maša

September 2023 – verejné obstarávanie na zhotoviteľa diela – novostavby ZPB v obci Šumiac, miestnej časti Červená Skala

Október 2023 – uzatvorenie zmluvy so zhotoviteľom diela – výstavby novostavby ZPB v obci Šumiac, v miestnej časti Červená Skala

Október 2023 – odovzdanie staveniska – pozemok v obci Šumiac, miestnej časti Červená Skala

November 2023 – November 2024 – výstavba novostavby ZPB v obci Šumiac, miestnej časti Červená Skala

Október 2024 – verejné obstarávanie na materiálno – technické vybavenie novostavby ZPB v obci Šumiac, miestna časť Červená Skala

December 2024 – kolaudácia novostavby – ZPB v obci Šumiac, miestnej časti Červená Skala

Január 2025 – sťahovanie prijímateľov sociálnych služieb z inštitúcie v Pohorelskej Maši do nového ZPB v obci Šumiac, miestnej časti Červená Skala